

Feitenkaart VE-monitor Rotterdam 2023

Inleiding

De gemeente Rotterdam heeft een wettelijke taak met betrekking tot voorschoolse educatie (hierna: ve) voor twee- en driejarige peuters. In grote lijnen houdt deze wettelijke taak in dat de gemeente zorg draagt voor voldoende ve-plaatsen in aantal en spreiding over de stad voor alle peuters met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal. Voor het uitvoeren van deze wettelijke taak ontvangt de gemeente jaarlijks middelen van het rijk. De gemeente verleent subsidie aan houders van kinderdagverblijven en peuteropvang voor het uitvoeren van ve voor alle Rotterdamse peuters ongeacht of zij wel of niet tot de doelgroep met een risico op achterstand in de Nederlandse taal behoren en ongeacht of de ouders van de peuters wel of (nog) geen werk hebben.

Het doel van ve is alle peuters zodanig te stimuleren op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling dat zij gelijke kansen hebben en een vliegende start kunnen maken op de basisschool. De voorschoolse educatie voldoet aan landelijke, wettelijk vastgestelde, kwaliteitseisen. Daarnaast heeft de

gemeente Rotterdam extra kwaliteitseisen gesteld, o.a. aan de inzet van hbo-gediplomeerde pedagogisch medewerkers en coaches. Alle Rotterdamse peuters kunnen gebruik maken van voorschoolse educatie met dezelfde hoge Rotterdamse kwaliteit.

De uitvoering van het gemeentelijk beleid voor ve wordt jaarlijks gemonitord. Sinds 2006 wordt er jaarlijks in oktober een onderzoek gedaan naar het bereik van ve onder twee- en driejarige peuters in Rotterdam. Daarnaast wordt onderzocht of er voldoende ve-plaatsen zijn. Als er onvoldoende ve-plaatsen zijn, worden peuters op een wachtlijst geplaatst. In dat geval overlegt de gemeente met de houders die ve uitvoeren over de mogelijkheden om de wachtlijsten op te lossen door het aantal ve-plaatsen uit te breiden.

Respons

Deze feitenkaart bevat de resultaten van het onderzoek naar het bereik van ve dat is uitgevoerd in oktober 2023. Voor dit onderzoek zijn alle houders van kinderdagverblijf- en peuteropvanglocaties in Rotterdam benaderd,

Auteur

Maagdenberg V. van den (Vera), Onderzoek en Business Intelligence Gemeente Rotterdam

Datum

12-3-2024

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op [Onderzoek010.nl](https://onderzoek010.nl).

Vragen over deze feitenkaart mailt u naar v.vandenmaagdenberg@rotterdam.nl.

**Gemeente
Rotterdam**

zowel de houders die ve-subsidie van de gemeente ontvangen, als de houders die geen ve-subsidie ontvangen.

In totaal heeft 76 procent van alle locaties gerepsondeerd (zie bijlage C, tabel 1). Onder de locaties met ve-subsidie was de respons 98 procent (3 locaties hebben niet gerepsondeerd).

Gebruikte Bronnen

Naast de gegevens die zijn aangeleverd door houders over het bereik onder twee- en driejarige peuters, zoals hiervoor vermeld, is gebruik gemaakt van gegevens van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), de clusters Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening van de gemeente Rotterdam en het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Van deze laatste bronnen is (naast de gegevens die zijn aangeleverd door de houders) gebruik gemaakt om een inschatting te maken van het bereik van peuters door opvanglocaties die geen gegevens hebben aangeleverd (de non-respons).

Deelname van peuters aan gastouderopvang maakt geen deel uit van het onderzoek en is niet opgenomen in deze feitenkaart. Uit CBS-gegevens blijkt dat er in Rotterdam in 2022 voor 770 twee- en driejarige peuters kinderopvangtoeslag bij een gastouder is aangevraagd (CBS, november 2023). Dit is hetzelfde aantal als in 2021 (CBS, november 2022).

Leeswijzer

Allereerst wordt er een samenvatting van de resultaten van het onderzoek gegeven. In bijlage A zijn de gedetailleerde resultaten van het onderzoek in verschillende tabellen weergegeven. In deze tabellen worden de cijfers van 2023 vergeleken met voorgaande jaren. Daarna volgen bijlage B met een lijst met gebruikte begrippen, bijlage C met gegevens over de respons en bijlage D met een overzicht van het aantal twee- en driejarigen in de bevolking op peildatum 1 oktober 2023 en het aantal locaties met en zonder ve per gebied. Bijlage E bevat details over de wachtlijst.

Bereik voorschoolse educatie onder peuters met 'Extra spelen en leren'-indicatie

De gemeente Rotterdam wil dat alle peuters gebruik kunnen maken van voorschoolse educatie. Extra aandacht is er voor peuters met een risico op een achterstand in de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Het Centrum voor Jeugd en Gezin stelt bij het 14- of 30-maandenconsult op basis van een aantal indicatoren vast of een kind tot deze groep behoort. In dat geval ontvangt het kind de indicatie 'Extra spelen en leren'. Het kind komt dan in aanmerking voor extra uren voorschoolse educatie. De helft van het aantal uren voorschoolse educatie voor deze peuters is gratis voor de ouder.

Volgens opgave van het CJG hebben per 1 oktober 2023 4.756 twee- en driejarige peuters de indicatie 'Extra spelen en leren'. Dat is 35 procent van het totaal aantal Rotterdamse peuters. Vanaf 2020 schommelt het percentage tussen de 34 en 36 procent. In 2018 en 2019 ging het nog om respectievelijk 42 en 40 procent. Uitsplitst naar leeftijd gaat het om 2.077 tweejarigen (32% van het totale aantal tweejarigen (2022: 30%)) en 2.679 driejarigen (37% van het totale aantal driejarigen (2022: 37%)).

Voor tabel 1 t/m 3 zijn de cijfers voor de totalen door het CJG aangeleverd, met als peildatum 1 oktober 2023. De aantallen van de peuters die een kinderopvanglocatie bezoeken, zijn aangeleverd door de houders, waarbij peuters op de locaties die in de 'telweek' (2 t/m 6 oktober 2023) 2 of 3 jaar waren, zijn geteld. De aantallen peuters die een kinderopvang zonder voorschoolse educatie bezoeken, zijn deels geschat (voor de niet-responderende locaties).

In tabel 1 worden de aantallen en het bereik van de twee- en driejarige Rotterdamse peuters met de indicatie 'Extra spelen en leren' over de jaren 2021-2023 weergegeven.

Tabel 1. Bereik voorschoolse educatie onder twee- en driejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	3.430	69%	3.340	73%	3.110	65%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	230	5%	400	9%	420	9%
Bezoekt geen kinderopvang	1.281	26%	862	19%	1.226	26%
Totaal 2- en 3-jarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie	4.941	100%	4.602	100%	4.756	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.² Deze cijfers zijn deels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende kinderopvanglocaties).

Op 1 oktober 2023 zijn er, volgens opgave van het CJG, 4.756 peuters met een indicatie 'Extra leren en spelen'. Het percentage bereikte peuters met een indicatie 'Extra spelen en leren' is ten opzichte van 2022 gedaald: van 73 procent in 2022 naar 65 procent in 2023 (voor meer details en gegevens per gebied zie bijlage A, tabel A.8 t/m A.8.3). Het aandeel peuters met een 'Extra spelen en leren'-

indicatie dat in 2023 geen kinderopvang bezocht, is ten opzichte van 2021 gelijk, maar ten opzichte van 2022 met 7 procentpunten gestegen.

Tabellen 2 en 3 laten het bereik van de kinderopvanglocaties met voorschoolse educatie onder respectievelijk twee- en driejarige peuters met een 'Extra spelen en leren'-indicatie zien.

Tabel 2. Bereik voorschoolse educatie onder tweejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	1.250	57%	1.280	61%	1.080	52%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	60	3%	130	6%	130	6%
Bezoekt geen kinderopvang	867	40%	690	33%	867	42%
Totaal tweejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie	2.177	100%	2.100	100%	2.077	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.² Deze cijfers zijn deels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende kinderopvanglocaties).

In oktober 2023 zijn er 2.077 tweejarige peuters met de indicatie 'Extra spelen en leren'. Van hen maken 1.080 peuters (52%) gebruik van voorschoolse educatie (zie tabel 2). Het relatieve bereik is ten opzichte van 2022 flink gedaald. Het aandeel tweejarigen met een indicatie dat géén kinderopvang bezoekt, is ten opzichte van 2022 flink gestegen en ligt ook iets hoger dan het aandeel in 2021.

Tabel 3 laat zien dat van de 2.679 driejarige peuters met de 'Extra spelen en leren'-indicatie er 2.030 (76%) gebruikmaken van kinderopvang met voorschoolse educatie. Dat is zes procentpunten lager dan in 2022, en drie procentpunten lager dan in 2021. Het aandeel driejarigen met een 'Extra spelen en leren'-indicatie dat geen kinderopvanglocatie bezoekt, is ten opzichte van 2022 verdubbeld, naar veertien procent.

Tabel 3. Bereik voorschoolse educatie onder driejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	2.190	79%	2.050	82%	2.030	76%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	170	6%	270	11%	290	11%
Bezoekt geen kinderopvang	404	15%	182	7%	359	13%
Totaal driejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie	2.764	100%	2.502	100%	2.679	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.² Deze cijfers zijn deels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende kinderopvanglocaties).

Collegedoelstelling voor driejarigen met indicatie 'Extra spelen en leren'

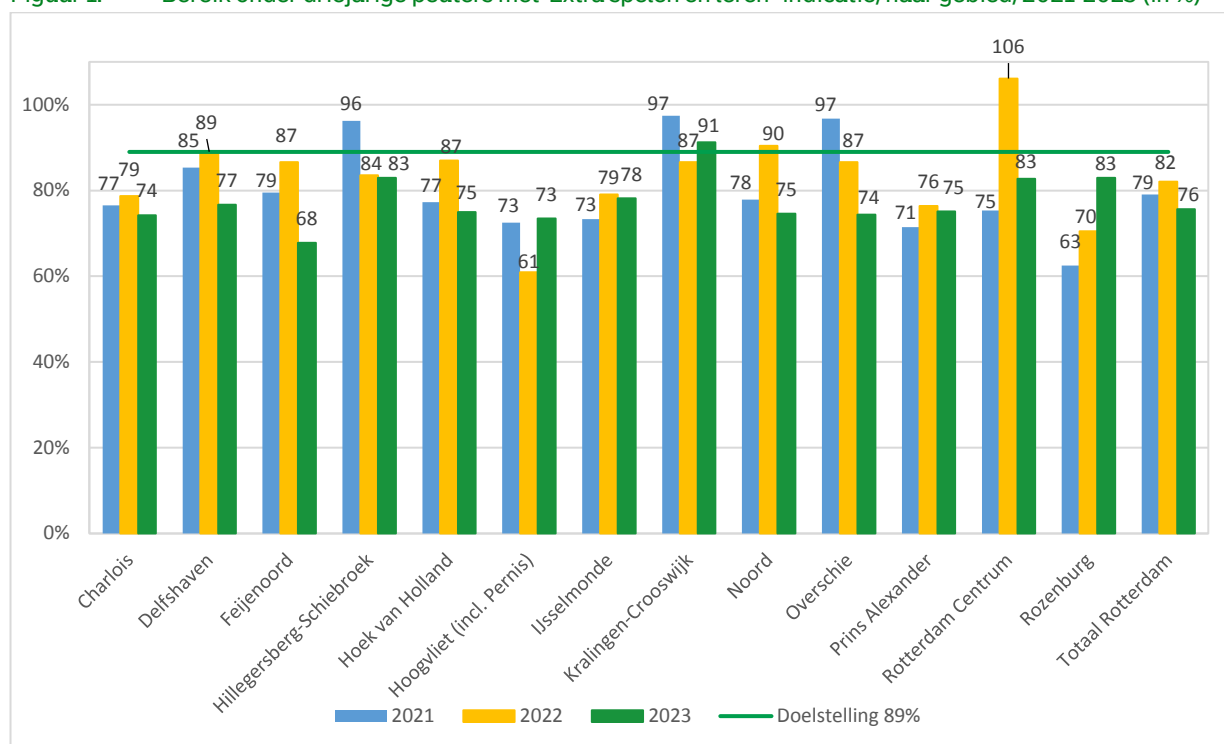
Ten tijde van het opstellen van deze feitenkaart is er nog geen doelstelling van het nieuwe college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rotterdam geformuleerd. Deze zal in 2024 voor de periode 2024-2027 worden vastgesteld. De resultaten worden daarom voor dit moment vergeleken met de doelstelling van het vorige college. Deze doelstelling was om 89 procent van de driejarige peuters met de 'Extra spelen en leren'-indicatie met voorschoolse educatie te bereiken.

In de bevolking zijn in 2023 in totaal 2.679 driejarige peuters met de indicatie 'Extra spelen en

leren'. Hiervan gaan 2.030 driejarige peuters (76%) naar een kinderopvanglocatie met voorschoolse educatie. De doelstelling van 89 procent is in 2023 daarmee niet gehaald. Voor het behalen van de richtlijn zouden 2.317 driejarige peuters met de indicatie 'Extra spelen en leren' gebruik moeten maken van voorschoolse educatie: 287 meer dan het werkelijk bereikte aantal in 2023.

In figuur 1 zijn per gebied de percentages van het bereik voor driejarige peuters met een 'Extra spelen en leren'-indicatie per oktober 2021, oktober 2022 en oktober 2023 opgenomen. Ter vergelijking is ook het bereik voor Rotterdam als geheel opgenomen. De groen gekleurde horizontale lijn geeft de doelstelling van 89 procent weer.

Figuur 1. Bereik onder driejarige peuters met 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar gebied, 2021-2023 (in %)

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

In 2023 heeft alleen Kralingen-Crooswijk de doelstelling van 89 procent gehaald. Hoogvliet (incl. Pernis) en Feijenoord hebben met respectievelijk 73 en 68 procent het laagste bereik. De daling van het bereik in Feijenoord is opvallend te noemen. Vorig jaar hadden zij de doelstelling van 89 procent bijna gehaald, nu zit men fors eronder. Ook in Overschie is een sterke daling te zien: in drie jaar is het bereik met 23 procentpunten gedaald.

Verder is nog te zien dat Rotterdam-Centrum vorig jaar een bereik van 106 procent had. Dit heeft te maken met combineren van twee verschillende bronnen tot één cijfer en de mismatch die daarvoor kan ontstaan.

De doelstelling om 89 procent van de driejarige peuters met de indicatie 'Extra spelen en leren' te bereiken met voorschoolse educatie wordt ook gehanteerd voor de NPRZ-gebieden Charlois,

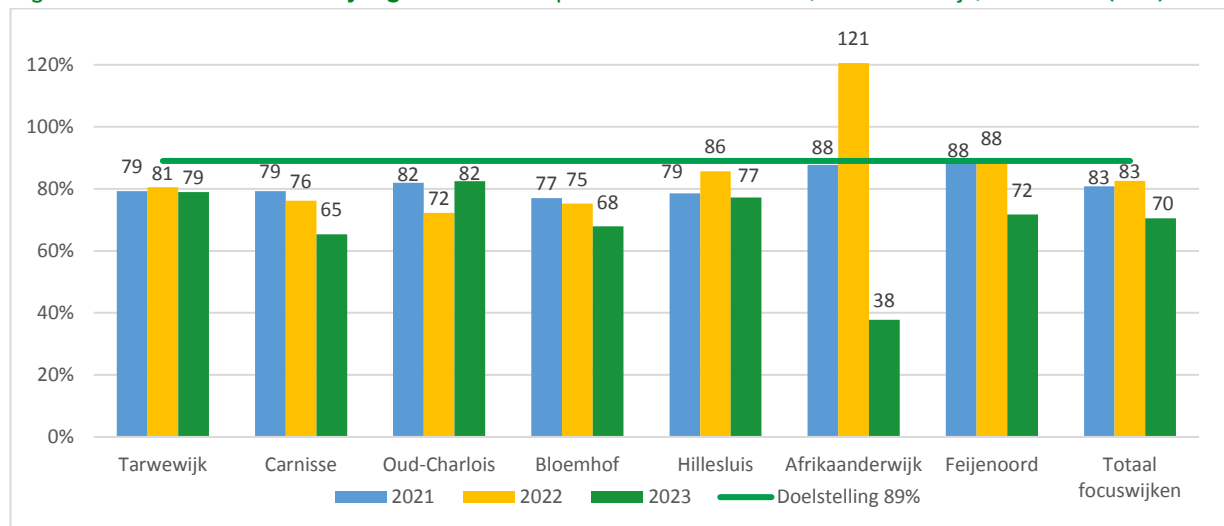
Feijenoord en IJsselmonde en voor de focuswijken Tarwewijk, Carnisse, Oud-Charlois, Bloemhof, Hillesluis, Afrikaanderwijk en Feijenoord.

Van de drie NPRZ-gebieden heeft IJsselmonde met 78 procent het grootste bereik. Charlois heeft

een bereik van 75 procent en Feijenoord van 68 procent.

Figuur 2 laat het bereik van de ve voor driejarige peuters met een 'Extra spelen en leren'-indicatie in de focuswijken zien.

Figuur 2. Bereik onder **driejarigen** met 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar focuswijk, 2021-2023 (in %)

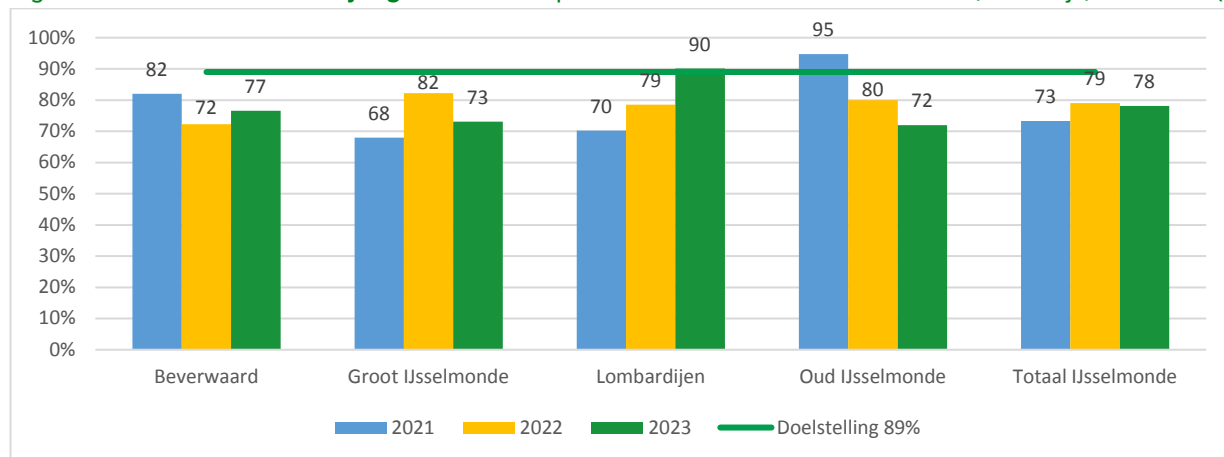

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

In 2023 heeft geen van de focuswijken de doelstelling gehaald. Oud-Charlois heeft met 82 procent het grootste bereik. De Afrikaanderwijk springt eruit met een ontzettend laag bereik van 38 procent. Vorig jaar zagen we al een laag bereik van de tweejarigen (39%, zie Feitenkaart VE-monitor 2022, p. 5). Destijds zochten we de mogelijke oorzaak nog bij een mismatch tussen het combineren van twee databestanden tot één cijfer, maar nu lijkt er toch iets anders aan de hand te zijn. Het bereik onder de huidige groep tweejarigen is wederom laag (42%, zie bijlage A, tabel A.8.2).

Figuur 3 laat het bereik van de ve voor driejarige peuters met een 'Extra spelen en leren'-indicatie in de wijken van het gebied IJsselmonde zien. In 2023 heeft in IJsselmonde alleen de wijk Lombardijen de doelstelling gehaald. Van de wijken in IJsselmonde heeft Oud IJsselmonde het laagste bereik (72%). Het bereik in deze wijk fluctueert per jaar behoorlijk. Dit komt mede omdat het om kleinere aantallen gaat. Een af- of toename laat dan al snel grote afwijkingen zien.

Figuur 3. Bereik onder **driejarigen** met 'Extra spelen en leren'-indicatie in IJsselmonde, naar wijk, 2021-2023 (in %)

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

In bijlage A, tabellen A.8 t/m A.8.3 staan de aantallen van 2023 van de voorgaande figuren. Ook zijn hier de aantallen en percentages van de tweejarigen te zien.

Bereik voorschoolse educatie onder peuters met 'Gelijke kansen'-indicatie

Sinds 2020 is het mogelijk dat de kinderopvanghouders een indicatie afgeven aan ouders voor peuters in gezinnen die aantoonbaar gebruik maken van schulddienstverlening op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of de Wet schuldhulpverlening natuurlijke personen.

In de oktobertelling 2020 kregen er 74 peuters deze indicatie (30 tweejarigen en 44 driejarigen). In de oktobertelling van 2021 is dit aantal gestegen naar 92 peuters (37 tweejarigen en 55 driejarigen). In de oktobertelling van 2022 gaat het om 70 peuters: 25 tweejarigen en 45 driejarigen. In de oktobertelling van 2023 gaat het om 55 peuters: 16 tweejarigen en 39 driejarigen (zie tabel A.9 t/m A.9.1, bijlage A).

56 procent van de tweejarigen en 49 procent van de driejarigen woont in een NPRZ-gebied (Charlois, Feijenoord en IJsselmonde). Bijna een op de vijf indicaties is in de focuswijken afgegeven. Verder valt nog op dat in Feijenoord ook relatief veel driejarigen deze indicatie hebben gekregen (28% van het totaal aantal indicaties).

Bereik voorschoolse educatie onder alle Rotterdamse peuters

De gemeente Rotterdam wil dat alle peuters gebruik kunnen maken van voorschoolse educatie, ongeacht de vraag of het kind wel of geen indicatie 'Extra spelen en leren' heeft en ongeacht de vraag of de ouders wel of geen werk hebben.

Tabel 4 laat het bereik van voorschoolse educatie onder twee- en driejarige peuters zien ten opzichte van het totale aantal twee- en driejarigen in de bevolking. Tabel A.2 in bijlage A laat de deelname aan kinderopvang van twee- en driejarigen over de laatste tien jaar zien.

Tabel 4. Bereik voorschoolse educatie onder alle twee- en driejarigen, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	7.750	56%	7.980	59%	8.280	60%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	2.990	22%	3.050	22%	3.680	27%
Bezoekt geen kinderopvang	3.042	22%	2.554	19%	1.740	13%
Totaal twee- en driejarigen	13.782	100%	13.584	100%	13.700	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.

² Deze cijfers zijn grotendeels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende reguliere kinderopvanglocaties).

Volgens opgave van de houders zijn er in 2023 in totaal 8.280 twee- en driejarige peuters bereikt met voorschoolse educatie, dit is 60 procent van alle Rotterdamse twee- en driejarigen. Zowel het aantal als het percentage peuters dat kinderopvang bezoekt, is ten opzichte van de vorige twee jaren (licht) gestegen. Ongeveer een op de acht peuters bezoekt geen kinderopvanglocatie.

Vergeleken met 2021 en 2022 is het percentage peuters dat geen opvang bezoekt met respectievelijk 9 en 6 procentpunten gedaald.

Tabel 5 laat het bereik van de voorschoolse educatie onder tweejarigen zien. In bijlage A, tabel A.3 wordt de deelname aan kinderopvang van tweejarigen in de laatste tien jaar weergegeven.

Tabel 5. Bereik voorschoolse educatie onder alle **tweejarigen**, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	3.490	51%	3.630	53%	3.780	59%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	1.470	21%	1.450	21%	1.840	29%
Bezoekt geen kinderopvang	1.905	28%	1.807	26%	811	13%
Totaal tweejarigen	6.865	100%	6.887	100%	6.431	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.

² Deze cijfers zijn grotendeels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende reguliere kinderopvanglocaties).

In de telweek van oktober 2023 had 59 procent van de tweejarigen een plaats op een kinderopvanglocatie met voorschoolse educatie. Zowel het aantal als het percentage peuters dat kinderopvang bezoekt is ten opzichte van de afgelopen twee jaar gestegen. 13 procent van de tweejarige

peuters bezoekt geen kinderopvanglocatie. Dit is veel lager dan in 2021 en 2022.

Tabel 6 geeft het bereik van de voorschoolse educatie onder driejarigen weer. Tabel A.4 in bijlage A laat de deelname aan kinderopvang van driejarigen in de laatste tien jaar zien.

Tabel 6. Bereik voorschoolse educatie onder alle **driejarigen**, 2021-2023

	2021		2022		2023	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezoekt kinderopvang met voorschoolse educatie ¹	4.270	62%	4.360	65%	4.500	62%
Bezoekt kinderopvang zonder voorschoolse educatie ^{1,2}	1.520	22%	1.600	24%	1.840	25%
Bezoekt geen kinderopvang	1.127	16%	737	11%	929	13%
Totaal driejarigen	6.917	100%	6.697	100%	7.269	100%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

¹ Deze cijfers zijn afgerond op tientallen.

² Deze cijfers zijn grotendeels gebaseerd op schattingen (voor de niet-responderende reguliere kinderopvanglocaties).

In de telweek van oktober 2023 bezocht 62 procent van de driejarigen een kinderopvanglocatie met voorschoolse educatie. Dit is iets lager dan in 2022, maar gelijk aan 2021. Dertien procent van de driejarige peuters bezoekt geen kinderopvanglocatie. Dit is ten opzichte van 2022 een kleine stijging, maar ten opzichte van 2021 een kleine daling. Het aandeel tweejarigen dat in 2023 geen kinderopvang bezoekt, is nu ongeveer gelijk aan dat van driejarigen. In voorgaande jaren was dit aandeel veel hoger.

WachtlIJst voorschoolse educatie

In oktober 2023 telde de wachtlIJst in totaal 215 twee- en driejarige peuters, van wie 200 woonachtig in Rotterdam, 10 buiten Rotterdam en 5 onbekend (zie bijlage E, tabel E.2). Dit is lager dan in 2022 en 2021 (respectievelijk 259 en 255 peuters). De wachtlIJst in 2020 telde 409 peuters, een stuk meer dan in 2019 (202 peuters) en 2018 (195 peuters), Hiermee is het bijna terug op het niveau terug van vóór de coronapandemie.

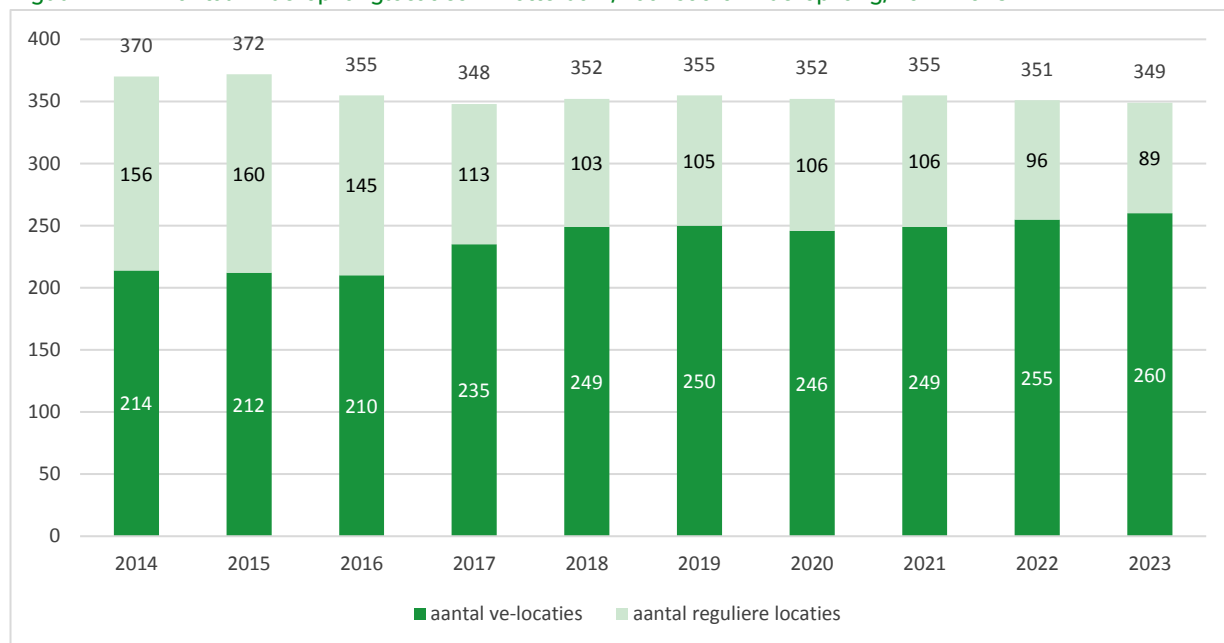
Van de 200 Rotterdamse peuters op de wachtlIJst is er van 10 peuters bekend dat zij een 'Extra spelen en leren' indicatie hebben (in 2022 waren het er 28) (zie tabel E.3). Hierbij moet worden opgemerkt dat ouders lang niet altijd registreren of een peuter wel of geen indicatie 'Extra spelen en leren' heeft, of men het niet altijd weet.

Aantal locaties in Rotterdam met en zonder voorschoolse educatie

Figuur 4 toont de ontwikkeling van het aantal kinderopvanglocaties met en zonder voorschoolse educatie in Rotterdam in de periode 2014 tot en met 2023. Het cijfer boven de balken is het totaal aantal kinderopvanglocaties (dus een optelling van de twee soorten kinderopvang).

In bijlage A (tabel A.1) worden de aantallen en de verdeling in percentages aangegeven. Bijlage D laat de verdeling van locaties per gebied zien.

Figuur 4. Aantal kinderopvanglocaties in Rotterdam, naar soort kinderopvang, 2014-2023

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

In 2023 zijn er 260 kinderopvanglocaties die een voorschoolse educatie-subsidie van de gemeente krijgen en zijn er 89 locaties zonder deze subsidie. Het totaal aantal kinderopvanglocaties komt daarmee op 349.

74 procent van de Rotterdamse kinderopvanglocaties biedt voorschoolse educatie aan, dat is 1 procentpunt meer dan in 2022, en 4 procentpunten meer dan in 2021.

Nadat er eerst een daling in het aantal locaties met voorschoolse educatie te zien was, is vanaf 2017 het aantal locaties met voorschoolse educatie weer toegenomen. Het aantal kinderopvanglocaties zonder gesubsidieerde voorschoolse educatie is in dezelfde periode gedaald. Sinds 2018 biedt minstens zeventig procent van alle Rotterdamse kinderopvanglocaties met subsidie van de gemeente Rotterdam voorschoolse educatie aan.

Bijlage A Tabellen

A.1 Respons Oktobertelling 2023

Van 267 van de 349 aangeschreven locaties zijn gegevens verkregen. Dat is 77 procent van de locaties. De respons van ve-locaties is 99 procent, die van reguliere locaties 11 procent. De respons onder de reguliere locaties is 'traditioneel' laag in vergelijking met de ve-locaties. Redenen om niet mee te werken zijn gebrek aan tijd en de kosten om de gevraagde gegevens uit de administratie te halen. In bijlage C staan de exacte aantallen.

A.2 Betrouwbaarheid van de cijfers

De cijfers in deze feitenkaart geven een goed beeld van de ontwikkelingen in de deelname van twee- en driejarigen aan (ve-)kinderdagverblijven. Hierbij maken we de volgende kanttekeningen: van 267 locaties zijn deelnamegegevens bekend, waaronder bijna alle ve-locaties. Voor de overige reguliere locaties zijn de gegevens geschat.

De informatie van het aantal doelgroepeuters in de Rotterdamse bevolking is afkomstig van het Centrum voor Jeugd en Gezin Rijnmond (CJG). Het betreft hier het aantal lopende CJG-indicaties per 1 oktober 2023.

Dit jaar bleek het bereik van de doelgroepeuters ineens flink lager te zijn. Nader onderzoek leerde dat er bij een grote houder bij de migratie naar ander systeem een deel van de indicaties niet is overgenomen. Dit probleem hebben we deels kunnen ondervangen, maar niet helemaal. Op basis

van o.a. eerdere jaren is de inschatting dat het bereik van de doelgroepeuters voor deze houder voor zo'n 6 tot 10 procent wordt onderschat. Voor het totale bereik van de voorschoolse educatie onder twee- en driejarigen met 'Extra spelen en leren'-indicatie kan dit betekenen dat het bereik 68 tot 70 procent zou zijn, in plaats van de huidige 65 procent.

De deelname van Rotterdamse peuters is bepaald op basis van postcodegegevens die door de ouders zijn aangeleverd.

A.3 Uitleg gebruikte schattingsmethode

De ontbrekende kindgegevens van de niet-responderende reguliere locaties worden, om een stedelijk beeld te kunnen geven, per gebied geschat. De schatting gebeurt op basis van de gemiddelde bezetting van de kinderdagverblijven uit hetzelfde gebied, die wel hebben gerespondeerd. In de meeste gebieden overtreft het aantal responderende locaties het aantal niet-responderende. Het aantal niet-responderende reguliere locaties per gebied wordt vermenigvuldigd met de gemiddelde bezetting van de wel responderende locaties, waarbij er alleen wordt gekeken naar de kinderdagverblijven, niet naar de peuteropvang. Dit omdat bij reguliere locaties er geen peuteropvang wordt aangeboden, alleen kinderdagverblijf. Als een ve-locatie zowel peuteropvang als kinderdagverblijfofopvang aanbiedt, dan wordt voor de schatting de locatie als kinderdagverblijf gezien.

Tabel A.1. Aantal (ve-)locaties, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal locaties	370	372	355	348	352	355	352	355	351	349
Aantal ve-locaties	214	212	210	235	249	250	246	249	255	260
Aantal reg. locaties	156	160	145	113	103	105	106	106	96	89
% ve-locaties	58%	57%	59%	68%	71%	70%	70%	70%	73%	74%
% reguliere locaties	42%	43%	41%	32%	29%	30%	30%	30%	27%	26%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.2. Deelname aan kinderopvanglocaties van twee- en driejarigen, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in kov-locaties	12.000	12.000	11.700	11.370	11.280	11.070	9.900	10.740	11.030	11.960
Aantal in ve-locaties	7.290	7.140	6.930	8.250	8.490	8.250	7.410	7.750	7.980	8.280
Aantal in reg. locaties	4.710	4.860	4.770	3.120	2.790	2.820	2.490	2.990	3.050	3.680
% in ve-locaties	61%	60%	59%	73%	75%	75%	75%	72%	72%	69%
% in reguliere locaties	39%	41%	41%	27%	25%	25%	25%	28%	28%	31%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Noot: alle aantallen zijn afgerond op tientallen. De aantallen peuters in reguliere locaties zijn (gedeeltelijk) geschatte aantallen.

Tabel A.3. Deelname aan kinderopvanglocaties van tweejarigen, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in kov-locaties	5.350	5.410	5.610	5.080	5.270	5.060	4.530	4.960	5.080	5.620
Aantal in ve-locaties	3.080	3.020	3.140	3.620	3.920	3.670	3.350	3.490	3.630	3.780
Aantal in reg. locaties	2.270	2.390	2.470	1.460	1.350	1.390	1.180	1.470	1.450	1.840
% in ve-locaties	58%	56%	56%	71%	74%	73%	74%	70%	71%	67%
% in reguliere locaties	42%	44%	44%	29%	26%	27%	26%	30%	29%	33%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Noot: alle aantallen zijn afgerond op tientallen. De aantallen peuters in reguliere locaties zijn (gedeeltelijk) geschatte aantallen.

Tabel A.4. Deelname aan kinderopvanglocaties van driejarigen, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in kov-locaties	6.650	6.590	6.090	6.290	6.010	6.010	5.370	5.790	5.960	6.340
Aantal in ve-locaties	4.210	4.120	3.790	4.630	4.570	4.580	4.060	4.270	4.360	4.500
Aantal in reg. locaties	2.440	2.470	2.300	1.660	1.440	1.430	1.310	1.520	1.600	1.840
% in ve-locaties	63%	63%	62%	74%	76%	76%	76%	74%	73%	71%
% in reguliere locaties	37%	37%	38%	26%	24%	24%	24%	26%	27%	29%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Noot: alle aantallen zijn afgerond op tientallen. De aantallen peuters in reguliere locaties zijn (gedeeltelijk) geschatte aantallen.

Tabel A.5. Bereik kinderopvanglocaties van twee- en driejarigen, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in bevolking	15.026	14.702	14.662	14.564	14.477	14.395	14.045	13.782	13.584	13.700
Bereik kov-locaties	80%	82%	80%	78%	78%	77%	70%	78%	81%	87%
Bereik ve-locaties	49%	49%	47%	57%	59%	57%	53%	56%	59%	60%
Bereik reg. locaties	31%	33%	33%	21%	19%	20%	18%	22%	22%	27%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.6. Bereik kinderopvanglocaties van tweejarigen, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in bevolking	7.534	7.366	7.485	7.280	7.420	7.153	7.163	6.865	6.887	6.431
Bereik kov-locaties	71%	73%	75%	70%	71%	71%	63%	72%	74%	87%
Bereik ve-locaties	41%	41%	42%	50%	53%	51%	47%	51%	53%	59%
Bereik reg. locaties	30%	32%	33%	20%	18%	19%	16%	21%	21%	29%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.7. Bereik kinderopvanglocaties van **driejarigen**, 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal in bevolking	7.492	7.336	7.177	7.284	7.057	7.242	6.889	6.917	6.697	7.269
Bereik kov-locaties	89%	90%	85%	86%	85%	83%	78%	84%	89%	87%
Bereik ve-locaties	56%	56%	53%	64%	65%	63%	59%	62%	65%	62%
Bereik reg. locaties	33%	34%	32%	23%	20%	20%	19%	22%	24%	25%

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.8. Aantal **twee- en driejarigen** met een 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar gebied, oktober 2023

Kind woont in ...	Lopende indicaties CJG		Totaal in ve-locaties			
	2 jaar	3 jaar	2 jaar	3 jaar	% 2 jaar	% 3 jaar
Charlois	360	438	192	325	53%	74%
Delfshaven	271	347	151	266	56%	77%
Feijenoord	378	469	155	318	41%	68%
Hillegersberg-Schiebroek	63	82	39	68	62%	83%
Hoek van Holland	34	32	25	24	74%	75%
Hoogvliet (incl. Pernis)	120	162	64	119	53%	73%
IJsselmonde	341	421	154	329	45%	78%
Kralingen-Crooswijk	98	137	74	125	76%	91%
Noord	91	122	55	91	60%	75%
Overschie	56	78	33	58	59%	74%
Prins Alexander	188	269	110	202	59%	75%
Rotterdam Centrum	46	81	19	67	41%	83%
Rozenburg	31	41	13	34	42%	83%
Totaal Rotterdam*	2.077	2.679	1.084	2.026	52%	76%

Bron: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

*Er zijn in totaal 51 peuters (22 tweejarigen en 29 driejarigen) die buiten Rotterdam wonen, maar wel een 'Extra spelen en leren'-indicatie hebben en op een Rotterdamse ve-locatie zitten. Deze peuters zijn niet meegenomen in bovenstaande tabel.

Tabel A.8.1 Aantal **twee- en driejarigen** met een 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar NPRZ-gebied, oktober 2023

Kind woont in ...	Lopende indicaties CJG		Totaal in ve-locaties			
	2 jaar	3 jaar	2 jaar	3 jaar	% 2 jaar	% 3 jaar
IJsselmonde	341	421	154	329	45%	78%
Charlois	360	438	192	325	53%	74%
Feijenoord	378	469	155	318	41%	68%
Totaal NPRZ-gebieden	1.079	1.328	501	972	46%	73%

Bron: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.8.2 Aantal twee- en driejarigen met een 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar focuswijk, oktober 2023

Kind woont in ...	Lopende indicaties CJG		Totaal in ve-locaties			
	2 jaar	3 jaar	2 jaar	3 jaar	% 2 jaar	% 3 jaar
Tarwewijk	57	76	33	60	58%	79%
Carnisse	70	75	37	49	53%	65%
Oud-Charlois	60	74	30	61	50%	82%
Bloemhof	74	109	28	74	38%	68%
Hillesluis	79	79	34	61	43%	77%
Afrikaanderwijk	39	45	16	17	41%	38%
Feijenoord	48	53	27	38	56%	72%
Totaal focuswijken	427	511	205	360	48%	70%

Bron: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.8.3 Aantal twee- en driejarigen in IJsselmonde met een 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar wijk, okt. 2023

Kind woont in ...	Lopende indicaties CJG		Totaal in ve-locaties			
	2 jaar	3 jaar	2 jaar	3 jaar	% 2 jaar	% 3 jaar
Beverwaard	74	81	31	62	42%	77%
Groot IJsselmonde	160	204	79	149	49%	73%
Lombardijen	83	111	36	100	43%	90%
Oud IJsselmonde	24	25	8	18	33%	72%
Totaal	341	421	154	329	45%	78%

Bron: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.9. Aantal twee- en driejarigen met een 'Gelijke kansen'-indicatie, naar gebied, oktober 2023

Kind woont in ...	2 jaar	3 jaar
Charlois	*	*
Delfshaven	*	*
Feijenoord	*	11
Hillegersberg-Schiebroek	*	8
Hoek van Holland	0	0
Hoogvliet (incl. Pernis)	0	0
IJsselmonde	*	*
Kralingen-Crooswijk	*	*
Noord	*	0
Overschie	0	*
Prins Alexander	0	*
Rotterdam Centrum	*	*
Rozenburg	0	*
Overig/ onbekend	0	0
Totaal Rotterdam*	16	39

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

* Aantal peuters is kleiner dan 6.

Tabel A.9.1. Aantal twee- en driejarigen met 'Gelijke kansen'-indicatie, totaal NPRZ-gebied en totaal focuswijk, okt. '23

Kind woont in ...	2 jaar	3 jaar
Totaal NPRZ-gebieden	9	19
Totaal focuswijken	*	8

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel A.10. Bereik doelgroeppeuters in kinderopvanglocaties, 2021-2023

	2021			2022			2023		
	2 jaar	3 jaar	Tot.	2 jaar	3 jaar	Tot.	2 jaar	3 jaar	Tot.
Aantal doelgroeppeuters in locaties	1.310	2.360	3.670	1.410	2.320	3.730	1.210	2.320	3.530
Aantal in ve-locaties	1.250	2.190	3.440	1.280	2.050	3.330	1.080	2.030	3.110
Aantal in reguliere locaties	60	170	230	130	270	400	130	290	420
% doelgroeppeuters in ve-locaties	95%	93%	94%	91%	88%	89%	89%	88%	88%
% doelgroeppeuters in reguliere locaties	5%	7%	6%	9%	12%	11%	11%	13%	12%
Aantal doelgroeppeuters in bevolking	2.177	2.764	4.941	2.100	2.502	4.602	2.077	2.679	4.756
Bereik in ve-locaties	57%	79%	70%	61%	82%	72%	52%	76%	65%
Bereik in reguliere locaties	3%	6%	5%	6%	11%	9%	6%	11%	9%
Aandeel doelgroeppeuters zonder kov	40%	15%	26%	33%	7%	19%	42%	13%	26%

Bronnen: CJG Rijnmond; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Noot: Alle Oktobertellingaantallen zijn afgerond op tientallen. De aantallen in de reguliere locaties zijn (deels) geschatte aantallen.

Bijlage B Gebruikte begrippen

Indicatie 'Extra spelen en leren'

De indicatie 'Extra spelen en leren' wordt afgegeven door het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) binnen de gemeente Rotterdam. Sinds 1 oktober 2017 is deze doelgroep-indicatie als volgt bepaald:

- Een kind is verschenen op consult (14 en/of 24 maanden) bij het CJG, en;
- Het opleidingsniveau van de ouder die met de dagelijkse zorg is belast is mbo-1 niveau of lager, of;
- Als de thuistaal niet Nederlands is en de ouder die met de dagelijkse zorg is belast een opleidingsniveau heeft van maximaal mbo-4 niveau, of;
- Wanneer uit de onderbouwde observatiegegevens van het CJG blijkt dat het kind baat heeft bij de indicatie vanwege een ontwikkelingsachterstand.

Indien de kinderopvanghouder op basis van observatiegegevens constateert dat er zorgen zijn over de taalontwikkeling en/of sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, dan kan de houder via de ouder van het kind de doelgroep-indicatie 'Extra spelen en leren' aanvragen bij het CJG. Dit verloopt via een speciaal indicatieformulier Extra spelen en leren, dat de houder verstrekt aan de ouder.

Indicatie 'Gelijke kansen'

De indicatie 'Gelijke kansen' wordt afgegeven door de houder als de ouder aantoonbaar gebruik maakt van schuldsanering op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of de Wet schuldsanering natuurlijke personen.

Regulier kinderdagverblijf

Kinderdagverblijf waar geen ve-programma wordt uitgevoerd met subsidie van de gemeente Rotterdam.

Ve

Voorschoolse educatie voor peuters vanaf de leeftijd van twee jaar tot het moment waarop zij naar de basisschool uitstromen, waarin via een ve-programma op gestructureerde en samenhangende wijze activiteiten worden aangeboden, gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van peuters op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaalemotionele ontwikkeling.

Ve-locatie

Kinderdagverblijflocaatie waar een erkend ve-programma wordt uitgevoerd met subsidie van de gemeente Rotterdam en die in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) geregistreerd staat als kinderdagverblijf met ve.

Ve-programma

Een programma voor voorschoolse educatie gericht op de vier ontwikkelingsdomeinen: taal, rekenen, motoriek en sociaalemotionele ontwikkeling.

WachtlIJst

Peuters die bij de houder ingeschreven zijn voor plaatsing voor ve:

- voor wie geen plaats beschikbaar is op de gewenste ve-locatie op het moment dat de peuter 2 jaar oud is, en/of;
- voor wie geen gratis uren beschikbaar zijn op de gewenste ve-locatie op het moment dat de peuter 2 jaar en 6 maanden oud is.

Bijlage C Respons

Tabel C.1. Responsoverzicht Oktobertelling, oktober 2023

	Ve-locaties	Reguliere locaties	Totaal locaties
Totaal aantal locaties	260	89	349
Responsaantallen Oktobertelling	257	10	267
Responspercentage Oktobertelling	99%	11%	77%
Totaal 2- en 3-jarigen	8.280	563	8.843
Van buiten Rotterdam	402	47	449
Onbekend	120	0	120

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Tabel C.2. Responsoverzicht Oktobertelling ve-locaties, oktober 2023

	Kinderdagverblijf	Peuteropvang	Peuteropvang + Kinderdagverblijf	Totaal ve-locaties
Totaal aantal locaties	94	158	8	260
Responsaantallen Oktobertelling	91	158	8	257
Responspercentage Oktobertelling	97%	100%	100%	99%
Totaal 2- en 3-jarigen	2.996	4.902	382	8.280
Van buiten Rotterdam	206	174	22	402
Onbekend	115	*	*	120

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

* Aantal peuters is kleiner dan 6.

Bijlage D

Tabel D.1. Aantal **twee- en driejarigen** in de bevolking, ve-locaties en reguliere locaties, naar gebied, per 1 okt. 2023

	Aantal 2- en 3-jarigen in de bevolking	Aantal ve-locaties	Aantal reguliere locaties	Totaal aantal locaties
Charlois	1.631	36	7	43
Delfshaven	1.450	28	16	44
Feijenoord	1.824	42	3	45
Hillegersberg-Schiebroek	1.002	16	14	30
Hoek van Holland	206	6	0	6
Hoogvliet	830	15	1	16
IJsselmonde	1.508	25	6	31
Kralingen-Crooswijk	936	13	15	28
Noord	895	21	7	28
Overschie	546	12	1	13
Pernis	90	1	0	1
Prins Alexander	1.916	25	14	39
Rotterdam Centrum	509	14	5	19
Rozenburg	246	6	0	6
Overig / onbekend	111	-	-	-
Rotterdam totaal	13.700	260	89	349

Bronnen: BRP, gemeente Rotterdam; OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Bijlage E Wachtlijst

Samenvatting gegevens wachtlijst

Van de 260 ve-locaties hebben dit jaar 257 locaties gegevens aangeleverd.

Voor de wachtlijst zijn de volgende selecties gemaakt:

- De gewenste plaatsingsdatum ligt vóór 2 oktober 2023.
- Alleen 2- en 3-jarigen tellen mee.
- Peuters die volgens de oktobertelling op de peildatum al een plaats op een ve-locatie hebben, tellen niet mee.

- Indien een kind op meer dan één locatie op de wachtlijst staat ingeschreven, telt het maar één keer mee.

Als deze voorwaarden in acht worden genomen, houden we 79 locaties over met een wachtlijst (zie tabel E.1).

Helaas kon in 2021 één (grote) houder geen wachtlijstgegevens per locatie aanleveren. Hierdoor is er geen goede vergelijking met 2022 en 2023 mogelijk als we bijvoorbeeld naar de locaties per gebied willen kijken.

Tabel E.1. Aantal peuters op de wachtlijst van ve-locaties, naar gebied locatievestiging, oktober 2023

	Aantal peuters			Aantal locaties			Gemiddeld		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Onbekend	159			1					
Charlois	26	28	13	12	8	6	2,2	3,5	2,2
Delfshaven	0	15	*	0	7	3	0,0	2,1	*
Feijenoord	30	54	55	16	22	10	1,9	2,5	5,9
Hillegersberg-Schiebroek	*	6	13	2	2	3	*	3,0	3,7
Hoek van Holland	*	0	0	*	0	0	*	0,0	0,0
Hoogvliet	0	28	14	0	9	5	0,0	3,1	2,6
IJsselmonde	9	19	34	6	6	6	1,5	3,2	5,7
Kralingen-Crooswijk	6	6	28	2	3	5	3,0	2,0	5,4
Noord	*	39	14	1	6	4	*	6,5	3,5
Overschie	*	8	*	2	4	3	*	2,0	*
Pernis	*	0	*	1	0	0	*	0,0	*
Prins Alexander	7	13	*	4	3	1	1,8	4,3	*
Rotterdam Centrum	6	40	18	3	7	1	2,0	5,7	2,1
Rozenburg	*	*	15	1	2	9	2,0	*	3,8
Totaal Rotterdam	255	256	215	52	79	4	4,9	3,2	3,5

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

* Aantal peuters is kleiner dan 6. Een cursief weergegeven getal is de som van de getallen groter dan vijf en niet het werkelijke totaal.

In 2023 staan er in totaal 215 peuters op de wachtlijst (zie tabel E.1). Dit zijn er 41 minder dan in 2022 (256 peuters). In 2023 gaat het gemiddeld per ve-locatie om 3,5 wachtende peuters. Dit is iets meer dan in 2022, maar veel minder dan in 2021 (gemiddeld 4,9 peuters per locatie).

Tabel E.2 laat zien in welk woongebied de peuters wonen die op de wachtlijst staan. In 2023 wonen 10 van de peuters niet in Rotterdam. Van 5 peuters is het onbekend waar ze wonen.

83 procent van de peuters op de wachtlijst is 2 jaar. Van hen is 70 procent 2 tot 2,5 jaar oud.

Tabel E.2. Woongebied van de peuters op de wachtlijst, naar leeftijd, oktober 2023

	2 tot 2,5 jaar	2,5 tot 3 jaar	3 jaar	Totaal
Onbekend	*	*	*	5
Buiten Rotterdam	7	*	*	10
Charlois	9	*	6	18
Delfshaven	*	*	*	7
Feijenoord	25	8	6	39
Hillegersberg-Schiebroek	6	*	*	13
Hoek van Holland	0	0	0	0
Hoogvliet (incl. Pernis)	8	*	*	17
IJsselmonde	22	10	*	32
Kralingen-Crooswijk	12	9	*	21
Noord	6	*	*	10
Overschie	*	*	*	*
Prins Alexander	*	0	*	*
Rotterdam Centrum	11	*	0	11
Rozenburg	9	*	*	17
Totaal	124	54	37	215

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

* Aantal peuters is kleiner dan 6. Een cursief weergegeven getal is de som van de getallen groter dan vijf en niet het werkelijke totaal.

Strikt genomen heeft de wachtlijst alleen betrekking op peuters uit Rotterdam. Dit zou betekenen dat er dus 200 Rotterdamse peuters op de wachtlijst staan.

Van deze Rotterdamse 200 peuters hebben er 10 de indicatie 'Extra spelen en leren' (zie tabel E.3). Hierbij moet worden opgemerkt dat niet lang iedere houder noteert of een kind op de wachtlijst een 'Extra spelen en leren'-indicatie heeft. Zeker één grote houder heeft aangegeven dit niet te doen. Het beeld is dus waarschijnlijker positief vertekend ten opzichte van de werkelijkheid.

Tabel E.3. Aantal peuters op de wachtlijst met een 'Extra spelen en leren'-indicatie, naar leeftijd, oktober 2023

	2 tot 2,5 jaar	2,5 tot 3 jaar	3 jaar	Totaal
Geen 'Extra spelen en leren'-indicatie	112	50	28	190
Wel 'Extra spelen en leren'-indicatie	*	*	6	10
Totaal aantal peuters op wachtlijst	112	50	34	200

Bron: OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam

Een cursief weergegeven getal is de som van de getallen groter dan vijf en niet het werkelijke totaal.

Bronnen en verwijzingen

Basisregistratie Personen, gemeente Rotterdam, peildatum 1 oktober 2023

Centraal Bureau voor de Statistiek (november 2023), Kinderopvangtoeslag in 48 gemeenten: Aantal uren, kinderen en huishoudens, 2022

Centraal Bureau voor de Statistiek (november 2022), Kinderopvangtoeslag in 45 gemeenten: aantal uren, kinderen en huishoudens, 2021

Centrum voor Jeugd en Gezin Rijnmond, peildatum 1 oktober 2023

Het Jonge Kind, gemeente Rotterdam, peildatum september 2023

Landelijk Register Kinderopvang, peildatum 15 september 2023

OBI Oktobertelling, gemeente Rotterdam, peildatum 2 t/m 6 oktober 2023

